Lietas Nr. C36090315
Lietas arhīva Nr. C-0247-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Talsos 2016.gada 1.jūlijā
Talsu rajona tiesa
tiesnese V.Pavlovska
ar tiesas sēdes sekretāri I.Grunsbergu,
piedaloties prasītāja pārstāvei /pers. A/,
un atbildētājam /pers. B/,
advokātei Ievai Ratniecei,
izskatīja atklāta tiesas sēdē civillietu Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „STUVA" prasībā pret /pers. B/ par naudas līdzekļu piedziņu un

Aprakstošā daļa

konstatēja:

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „STUVA" iesniedza prasību pret /pers. B/ par parāda EUR 848,72 piedziņu. Lūdz piedzīt tiesas izdevumus.

Prasība pamatota uz 2003.gada 21.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 8^1.pantu.

Prasībā norādīts, ka 2014.gada 7.aprīlī SIA „STUVA" un /pers. B/ noslēdza Darba līgumu, un atbildētājs tika pieņemts darbā par kravas autovilcēja vadītāju starptautiskajā satiksmē. Papildus puses noslēdza līgumu par pilnu materiālo atbildību. Darba attiecību laikā prasītājs pārskaitīja un izsniedza atbildētājam naudas summu EUR 6240,09, lai atbildētājs iegādātos saimnieciskās darbības vajadzībām noteiktus pakalpojumus un preces, piemēram, degvielu, transportlīdzekļa eļļu. Atbildētājs nav iesniedzis dokumentus par naudas līdzekļu izlietojumu. Prasītājs daļēji ieskaitīja samaksātos naudas līdzekļus atbildētāja darba algā.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis prasību uzturēja, paskaidroja, ka atbildētājam darbs saistīts ar komandējumiem un viņas tika izsniegti avansa naudas līdzekļi, gan ar maksājuma uzdevumiem kontā, gan izsniedzot naudas līdzekļus ar kases orderiem. Par naudas izlietojumu atbildētājam bija jāiesniedz avansa norēķini. Ar kases izdevumu orderi viņa izsniedza atbildētājam avansā skaidro naudu.

Tiesas sēdē atbildētājs prasību neatzina, paskaidroja, ka viņš parakstīja kases izdevumu orderi, bet nepareizi saprata, ka tā ir nauda, ko viņam ieskaitīja kontā. Kases izdevumu orderī norādīto naudu viņš nav saņēmis. Nepastāv strīds par prasības aprēķinos norādītajiem izdevumiem, kas iekļauti avansa atskaitē.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi rakstveida pierādījumus un noklausījusies pušu paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka SIA „STUVA" prasība ir daļēji apmierināma.

2015.gada 7.aprīlī SIA „STUVA" un /pers. B/ noslēdza Darba līgumu un viņš tika pieņemts darbā par vilcēja automobiļa vadītāju(sk. lietas 16.lapa).

2015.gada 7.aprīlī puses noslēdza Līgumu par pilni materiālo atbildību. Saskaņā ar līguma 1.punktu darbinieks apņemas noteiktā kārtībā veikt uzskaiti, sastādīt un iesniegt atskaites par preču, naudas un materiālo vērtību atlikumiem.

Lietā nepastāv strīds, ka strādājot uzņēmumā SIA "STUVA" atbildētājs brauca komandējumos un viņam regulāri tika izsniegti avansa maksājumi.

Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra Noteikumi Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" $8.^4$punkts noteic, ka šo noteikumu izpratnē skaidrās vai bezskaidrās naudas avanss ir maksājums fiziskajai personai – uzņēmuma darbiniekam, valdes vai padomes loceklim, īpašniekam, dalībniekam vai biedram – uzņēmuma saimnieciskо darījumu nodrošināšanai no uzņēmuma kases (skaidrā nauda) vai šīs personas bankas kontā no uzņēmuma bankas konta (bezskaidrā nauda), lai šī persona veiktu vienu vai vairākus maksājumus saskaņā ar doto uzdevumu (piemēram, komandējuma, preču iegādes vai pakalpojumu izmantošanas izdevumu segšanai).

Prasītājs pārskaitīja un izsniedza atbildētājam naudas summu EUR 6240,09, lai atbildētājs iztērētu līdzekļus iegādājoties saimnieciskās darbības vajadzībām noteiktus pakalpojumus un preces, piemēram: degvielu, veiktu samaksu par maksas ceļiem, iegādātos transportlīdzekļu eļļu utt..

/pers. B/ konta pārskats periodā no 01.01.2015.-01.07.2015. pierāda, ka 2015.gada aprīlī viņa kontā ieskaitīti naudas līdzekļi EUR 1468, 2015.gada maijā viņa kontā ieskaitīti naudas līdzekļi EUR 2062, 2015.gada jūnijā EUR 619, kopā EUR 4149. No minētās summas ir atskaitāma darba alga EUR 683,65, par kuras apmēru un ieskaitīšanu kontā nav strīds, tādējādi avansa apmērs ir EUR 3465,35.

Kases izdevumu orderi apliecina, ka 2015.gada 3.maijā /pers. B/ saņēma avansa maksājumu EUR 849, 2015.gada 20.aprīlī-EUR 587, 2015.gada 11.aprīlī-EUR 52, 2015.gada 7.aprīlī- EUR 473,09, kopā par EUR 1961,09(orderi lietas 21.-24.lapa).

Līdz ar to, lietā ir iegūti pierādījumi, ka atbildētājam izsniegts avanss kopā **EUR 5426,44**. Prasītājs nav iesniedzis pierādījumus, ka 2015.gada 21.augustā, pēc darba attiecību izbeigšanas, atbildētājam izsniegts avanss EUR 130, kas iekļauts aprēķinā.

2003.gada 21.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 2.punkts noteic, ka visus uzņēmuma saimnieciskos darījumus apliecina ar attaisnojuma dokumentiem, novērtē naudas izteiksmē un, ievērojot hronoloģiju, sistemātiskā kārtībā iegrāmato uzņēmuma grāmatvedības reģistros.

Minēto noteikumu 8^1.pants noteic, ka attaisnojuma dokumentam, kas sagatavots saistībā ar skaidrās vai bezskaidrās naudas avansa izlietojumu vai darbinieka izdevumu atlīdzināšanu, pievieno attiecīgos naudas izdevumus apliecinošos dokumentus.

Pusēm nav strīds, ka atbildētājs iesniedza attaisnojuma dokumentus par avansa **EUR 4707,72** izlietojumu. Līdz ar to, attiecībā par avansa **EUR 718,72** izlietojumu nav iesniegti attaisnojuma dokumenti. Tiesas sēdē atbildētājs norādīja, ka viņam nav attaisnojuma dokumenti par minētās avansa summas izlietojumu.

Atbildētājs norādīja, ka viņš parakstīja kases izdevumu orderi, bet naudu nesaņēma.

Kases izdevumu ordera izsniegšana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumiem Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi", tas ir dokuments, lai nodrošinātu kases operāciju pilnīgu uzskaiti un kontroli.

Kā noteic minēto noteikumu 15.punkts, lietai pievienotajos kases izdevumu orderos ir norādīti visi rekvizīti, izņemot uzņēmuma vadītāja parakstu. Norādīta ir izsniegtā naudas summa, naudas summas izsniegšanas mērķis, iestāde, persona, kurai izsniegts avanss, līdz ar to kases izdevumu orderis apliecina minēto darījumu un iestādes vadītāja paraksta neesamība nepadara to spēkā neesošu.

Civillikuma 1431.pants noteic, ka akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personiska interese un ierunas tiesība.

Atbildētājs kases izdevumu orderus ir parakstījis, tajos skaidri norādīts darījums, ka personai izsniegti konkrēti naudas līdzekļi, un tā parakstīšana apstiprina piekrišanu šim dokumentam. Turklāt tur nav iekļauta tik plaša informācija, ka orderis varētu būt nesaprotams vai grūti uztverams rīcībspējīgai personai, kurai regulāri jāveic darījumi ar naudas līdzekļiem, kā materiāli atbildīgai personai.

Augstākās tiesas Senāts ir norādījis, ka darījuma parakstīšanu, to vispār neizlasot, nevar traktēt kā nepareizu īstenībā neatbilstošu priekšstatu par darījuma priekšnosacījumiem vai informācijas trūkumu" (*sk. Senāta 2005.gada 5.oktobra spriedums lietā N.SKC-607*).

Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, ka no prasītāja puses viņš būtu maldināts un ar viltu piedabūts parakstīt kases izdevumu orderus. Turklāt tiesas sēdē atbildētājs norādīja, ka dažreiz viņam komandējumos deva arī "skaidru naudu".

Civillikuma 1770.pants noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Minētās tiesību normas izpratnē ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī citas mantiski novērtējams tiesību aizskāruma sekas.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Civillikuma 1779.pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Tiesību teorijā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaikus pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no ievainojamības viedokļa, 2) zaudējumu esamība, 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību *(sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 209.lpp.)*.

Tiesa atzīst, ka ir pierādīti zaudējumu piedziņas priekšnoteikumi, ka /pers. B/ darbību dēļ prasītājam ir radušies zaudējumi(mantas samazinājums), tādēļ pamatota ir prasība piedzīt tos EUR 718,72 apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu, atbildētāja pienākums ir pierādīt, ka samaksa ir izdarīta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus-proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Tādējādi no atbildētāja par labu prasītājam ir piedzenama valsts nodeva EUR 107,81(15% no prasības summas EUR 718,72) un ar tiesas pavēstu piegādāšanu saistītie izdevumi EUR 4,70.

Judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, ka: „Civilprocesa likuma 195.pantā ietvertajai normai ir imperatīvs raksturs. Proti, tiesai minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas summas piedziņu (..) ir pienākums, neatkarīgi no prasībā izteiktajiem lūgumiem, noteikt prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus". *(skat. Senāta 2007. gada 14. februāra spriedumu lietā Nr. SKC-75/2007)*.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, prasītājam atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no paša kapitāla (Civillikuma 1765.pantā noteiktie likumiskie procenti).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta 2.daļu, ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193.pantu, tiesa

nosprieda:

Apmierināt daļēji Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „STUVA" prasību.

Piedzīt no /pers. B/ par labu SIA „STUVA" zaudējumus EUR 718,72, valsts nodevu EUR 107,81, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 4,70, kopā EUR 831,23(astoņi simti trīsdesmit viens *euro* un 23 centi).

Noraidīt prasību par zaudējumu EUR 130 piedziņu.

Parādu maksāt SIA „STUVA" kontā AS „Swedbanka", konta Nr./konta numurs/.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu-desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Atzīt SIA „STUVA" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% (seši procenti) no simta gadā no paša kapitāla.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Kurzemes apgabaltiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, iesniedzot apelācijas sūdzību Talsu rajona tiesā.

Tiesnese V.Pavlovska